

Budapest

Magyar Nemzeti Múzeum

BÁCSKA

I. ÉVFOLYAM
123Szerkesztőség: Templomudvar 2. szám
Kiadóhivatal: Péter király-u. 30. szám
Sürgőnycim: Délbácska. Telefon 137 sz.NOVISAD, 1925 MÁJUS HÓ 28
CSÜTÖRTÖKElőfizetési árak helyben és vidéken
Egy óra 35 dinár, három óra 10⁰ dinár.
Félévre 210 dinár, egész évre 420 dinár.Egyes szám ára
1¹/₂ Dinár

A marokkói háboru titkai

Évek óta megszokta a háboruba belefáradt világ, hogy közömbösen olvassa a spanyolok jelentéseit a Marokkóban folyó küzdelmekről. Sőt már le is kerültek ezek a hírek napirendről, mert a spanyolok belefáradtak a küzdelembe. És íme mostan minden látható előkészület nélkül egyszer csak azt halljuk, hogy a franciák hadakoznak ugyancsak Marokkóban.

Az északafrikai partokon a marokkói szultánság volt az egyetlen állam, amely többé-kevésbé független tudott maradni. Algírban a franciák a hetvenes-nyolcvanas években Abd el Kader végleges leverése után állandóan befészkeltek magukat Tuniszban ez már előbb megtörtént. Tripoliszt az olaszok szereztek meg maguknak a világháború kitörése előtt. Egyiptom, melyet először Napoleon foglalt el a Szezi csatorna, melyet a francia Lesseps épített ki, angol kézen vannak. De Marokkó hosszasan védte függetlenségét. Egyideig csak portugáloknak sikerült lecsippeneni belőle az Atlanti Óceán partján egy darabkát s a spanyolok helyezkedtek el az északi partvidéken, Ceutában és környékén, hogy legalább valamennyire kárpótlást szerezzenek azért, hogy a szorost a spanyol területbe ékelődő Gibraltárban az angolok őrzik. Husz év előtt, mikor a franciák első nagy kísérletet tettek Casablanca felől, hogy Marokkóban elhelyezkedjenek, Vilmos császár mondott nekik ellen és nem engedett addig, amíg a francia Kongóból egy darabot kárpótlásul a németek számára ki nem hasítottak. A franciák most is bökézik és állítólag Szíriának Mezopotámia felüli részéből készülnek egy részt az angoloknak átengedni, hogy azok viszont ne zavarják őket marokkói tervekben.

A Földközi-tenger partján élő újlatin népek meg vannak győződve, hogy az észak-afrikai partokhoz nekik történelmi joguk van, mert valaha Róma volt ott az ur. Tripolisz elfoglalásakor a franciák nem zavarták az olaszokat s a mult évben Mussolini, Poincaré és Rivera megegyezésre jutottak Marokkót illetőleg, nehogy valamiképpen Anglia is betegye a lábát. A franciáknak már algíri birtokaik biztosításáért is érdekükben áll, hogy Marokkóban elhelyezkedjenek. Még az Abd el Kader fölkelés-e idején, valahányszor leverték azt, mindig átmenekült a marokkói határon és onnan új erőre kapva támadt a megszállók ellen. A francia politika tehát régen keresi a módot, hogy Marokkó kezében tartásával afrikai birtokait végleg biztosíthassa. Végül pedig nem kis szerepet játszottak a Marokkóba eső híres értelepek, amelyekért egyik legnagyobb párisi bank nyújtotta ki a kezeit, épp úgy, mint annak idején a Banca di Roma Tripolisz esetében.

A spanyolok képtelenek voltak belátni, hogy egymagukban nem bírnak elbánni a spanyol területet körül lakó berberekkel, ezt az ősi, vad és szabadságszerető hegyilakosságot hatalmuk alá keríteni hosszú megszállásuk alatt sem sikerült. Az utóbbi idők sikertelen hadműveleti után azonban még tárgyalásokba is bocsájtottak ezért a franciákkal és egy egyezségre is léptek velük nagy titokban, amely szerint Liautey tábornok vezetése alatt a francia katonasággal közösen lépnek föl a békétlen törzsek ellen. Liautey katonai állomásokat létesített, tárházakat állított föl és csapatokat helyeztett el a megfelelő pontokon. A francia sajtó pedig megindította a kampány bevezetését: hogy

Franciaországnak ugyan semmi kedve sem sincs támadólag föllépni, de kénytelen a marokkói zavarokba beavatkozni, a már elfoglalt francia területek biztosítása érdekében.

Úrügy pedig gyorsan akadt, mert Abd el Krim, francia tudósítások szerint, Franciaország által megszállott területre merészkedett csapataival s ez megtorlást kíván.

A háború két arcvonalon indult meg teljes erővel. A kisebb arcvonal a spanyoloké, a nagyobb a franciáké s a hadműveletek egészen európai modorban folynak. Némely francia lap azt írja, hogy Abd el Krim csapatainak sorában német tisztiek is harcolnak. Lehet, hogy a bennszülöttek között ilyen is akad. De nagyon valószínűtlen, hogy nagyszámban volnának. Amiről azonban hallgat a francia sajtó, az az, hogy a bennszülött csapatok tankjait valószínűleg az angoloktól kapták. Ha

ez igaz, annyit jelent, hogy Anglia nem nézi jó szemmel a franciák marokkói politikáját. A hadműveletek mindenesetre nagy arányokat vettek föl s ez az első eset, mikor Afrikában nemcsak rövid lefolyású guerilla-harcot kénytelen egy európai hatalom folytatni, hanem jól szervezett, hadianyaggal bőségesen ellátott csapatokkal kell szembeállania egy összefüggő hosszú vonalon. A harc kimenetelét illetően nehéz jóslatokba bocsátkozni, mert ha diplomáciai zavarok nem is komplikálnák azt, a riff kabil csapatok hosszantartó szívós ellenállást valószínűleg Európából is szítják. A harctér körül eső területeken pedig a fölkelő vezér Abd el Krimnek öccse szent háborút hirdet.

A marokkói háborusodás tehát nem helyi jelentőségű gyarmatosító harc, hanem igen nagyfontosságú és nemzetközi háttérrel rendelkező, amelyben az antant hatalmai kerülhetnek egymással szembe.

A Rádics-párt a kormány ellen fordult

A parlament tegnapi ülése az obstrukció minden jelét magán viselte

Beograd. A skupština tegnapi ülése igen viharos lefolyású volt. Az ellenzék, különösen pedig a horvát paraszt párt minden eszközzel azon igyekezett, hogy megakadályozza az ülés lefolyását. Ezek az eszközök, amelyeket az ellenzék tegnap igénybe vett nagyon az obstrukcióra emelkedtek. A radikális pártban ez meglehetősen elégedetlenséget váltott ki és mind inkább tért hódít az a felfogás, hogy a horvát paraszt párt ellen erőlyes intézkedéseket kell foganatosítani. A párt tagjai különösen Zsánics dr. ellen vannak felháborodva és azt követelték, hogy zárják ki az ülésekről.

A horvát paraszt párt taktikájának megváltoztatása nemcsak a kormány pártok hanem az ellenzék körében is nagy felzúdulást keltett. Rádics Pavlenak a fővárosból való távolléte alatti taktika változtatást főleg a Hrvatska Zajednica befolyásának tulajdonítják, mely a legélesebb harcot akarja a kormány ellen.

A parlament ülése

A nemzetgyűlés ülést dr. Szubotics alelnök nyitja meg. Brankovics jegyző a mult ülés jegyzőkönyvének felolvasásához fog. Alig olvas fel néhány mondatot, amikor felhangzik dr. Zsánics szava:

— Minek olvassa azt a jegyzőkönyvet? Nem hallunk belőle semmit sem. Brankovics: Tegnap sem olvasták fel hangosabban a jegyzőkönyvet.

Szubotics elnök kérdi a nemzetgyűlést elfogadja-e a jegyzőkönyvet. Felkiáltások az ellenzéken: Nem halljuk.

Agatonovics tiltakozik az ellen, hogy a jegyzőkönyvből nincs felvéve dr. Suprina esete, aki tegnap azt indítványozta, hogy előbb az ankébizottság

javaslatát tárgyalják és csak azután a földmívelési javaslatot.

Zsánics dr. folytonosan közbeszól, majd mikor az elnök rendreutasítja, megtámadja az elnököt.

Az ellenzék nagy lármája miatt egy szót sem hallani, csak az elnöki csengő szava zavarja meg néha a tarmat.

Dr. Zsánics szót kér, de az elnök nem adja meg. Erre Moskovlyevics áll fel és beszélni kezd, az elnök azonban nem engedí szóhoz jutni és kijelenti, hogy meg fogja büntetni Moskovlyevicset. Erre megint olyan zaj támad, hogy az elnök kénytelen az ülést felfüggeszteni.

Az ülést csak háromnegyed 12 órakor nyitja meg ismét az elnök. Dr. Behmen sürgősségi indítványt terjeszt be a rokkanttörvény tárgyalása ügyében. Gyurics Márkó szociálpolitikai miniszter kijelenti, hogy a rokkanttörvényt 5 nap mulva ugyanis a skupština elé terjeszti és így felesleges kimondani a sürgősséget.

A miniszter szavait a baloldal élénk ellenzéssel fogadja. Agatonovics, Kremzar, Bazala és Kokanovics szólalnak fel és követelik a sürgősség kimondását a rokkant törvény kérdésében.

Susnik névszerűt szavazást követel a sürgősség kimondása ügyében, amit az elnök nem fogad el. A többség felállással elutasítja a sürgősségi indítványt.

A délelőtti ülés ezzel fél kettőkor véget ér.

A délutáni ülést öt órakor nyitja meg az elnök és azon a földmívelési törvényjavaslat tárgyalását kezdi meg. Az ülésen az ellenzék szónokok — melyek sorát Timotijevics Koszta nyitja meg — élesen bírálják a kormány javaslatát.

A pénzügyigazgatóság behajtja az adót

A noviszádi tartományi pénzügyigazgatóság hat héttel ezelőtt felhívást bocsátott ki az összes adófizetőkhez amelyben felszólította őket, hogy április 30-ig fizessék ki összes adóhátralékuikat, mert aki ezt nem teszi meg, azt kiméttlenül végrehajtják. A kereskedők természetesen nem tudták teljesíteni a pénzügyigazgatóság követelését, mert a mai gazdasági és pénzügyi viszonyok között senki sem tudott annyi pénzt felhajtani, amennyi adóhátraléka van. A pénzügyigazgatóság

pedig beváltja ígéreteit és megkezdte a végrehajtást saját közegeivel. Egyelőre ugyan még csak a forgalmi adóhátralékot hajtja be, de olyan kiméttlenül, hogy ez általános megdöbbenést keltett.

A végrehajtást fiatal tisztviselőkkel eszközölteti, akik nem ismerik a végrehajtási törvényt és ennek tulajdonítható, hogy a pénztárakban talált pénzt az utolsó paráig lefoglalják és elviszik annyit sem hagyva meg, ami az alkalmazzottak fizetéséhez és az élethez

szükséges. Ezenkívül természetesen foglalnak is azzal, ha 15 napon belül nem fizeti ki a kereskedő a forgalmi adó hátralékát, akkor elárverezik a lefoglalt árukat.

A kereskedők valósággal kétségbeeséssel nézik a pénzügyigazgatóság kiméttelen eljárását, amely katasztrófális helyzetbe juttathatja őket. A kereskedők körében mozgalom indult meg, hogy méltányosabb eljárásra bírják a pénzügyigazgatóságot.

Koalíciós kormány alakul Bulgáriában

London. Idevaló lapoknak jelentik Szófiából, hogy a szövetséges nagyhatalmak unszolására Boris király kész a Cankov-kormány helyébe egy koalíciós kormányt tenni, amelynek minden kommunistaellenes párt tagja lenne.

A nagyhatalmak szófiái követői megértették Boris királlyal, hogy olyan színe van a dolognak mintha a kormány csak a saját pártkormány érdekeiből kérte volna a hadsereg létszámának felemelését.

Amundsenről semmi hír

A sarkutazó még mindig nem tért vissza a Spitzbergákra

Oslóból jelentik, hogy a Sjöfarts Tidendéhez délben érkezett távirat szerint Amundsen még nem tért vissza a Spitzbergákra. Ugy látszik, hogy az időjárás viszonyok már nem olyan kedvezőek, mint voltak eddig.

Hoel tanár, aki Amundsen térképanyagát készítette, a következő lehetőségeket sorolta föl Amundsen kérésével kapcsolatban:

Minden simán ment, Amundsen a sarkon kikötött és még mindig ott van.

Amundsen a sarknál kikötött, de gépe megrongálódott, ami lehetetlenné teszi légi uton való visszatérését. Az expedíció tehát Cap Columbia felé igyekszik magát átvágni.

Az expedíció visszatért a sarki jégmező szélére.

Kedvezőtlen időjárás a Spitzbergák és a sark közötti leszállásra kényszerítette a repülőgépet.

A visszatérésnél a repülőgép elvétette az irányt és oldalt hagyta a Spitzbergákat.

A sarkon való leszállás lehetőségeiről Hoel szkeptikusan nyilatkozott.

Washingtoni jelentés szerint a haditengerészet kész az utrakelésre, hogy szükség esetén azonnal megindíthassa az Amundsen-expedíció utáni segítő-expedíciót a Shenandoah vagy a Los Angeles fölhasználásával. A Patoka tartályhajót a horgonyzó árbóccal már előre elküldik Grönlandba a Diskoöbölbe. Az amerikai segítség küldéséről azonban Newyorkból és Oslóból félig-meddig ellentmondó hírek érkeznek Newyorki hír szerint ott a segély-expedíció tervét elejtették, csak arra értendő, hogy a két óceánjáró lég-hajó kiküldése vált inaktuálissá.

A vatikáni francia követ

Páris. A szenátus pénzügyi bizottsága elfogadta Henry Cheron volt mezőgazdasági miniszter javaslatát, amely szerint a vatikáni francia követség számára kifizetendő hiteleket a külügyminiszterium költségvetésébe ismét beillesztik. A határozatot harminc szavazattal három ellenében hozták.

Valorizáltak a pénzbüntetéseket

Miért oly magasak ujjában a pénzbüntetések?

Azok, akiket a rendőrség, járásbíró-ág vagy törvényszék pénzbüntetésre ítél, szinte megkönnyebbülve fogadták ezeket az ítéleteket, mivel a büntetéseket a törvényekben előírt összegekben rótták ki és a legtöbb esetben csak néhány száz dinárról szóltak. Az utóbbi hetekben azonban kellemetlen meglepetés érte azokat, akiket az igazságügyi hatóságok pénzbírságra ítéltek, mert eltérően az eddigi szokástól, a büntetési összegek már sokkal tekintélyesebbek.

Ezt a kellemetlen meglepetést a legújabb költségvetési tizenkettedekről szóló törvény okozta a pénzbírságra ítéltéknek, mert e szerint az összes pénzbüntetéseket valorizálni kell. A pénzügyi törvény szerint egy korona vagy egy dinár helyett most 15 dinárt kell számítani a pénzbüntetések kiadásánál. A bíróságoknál mostanában már valorizálva szabják ki a pénzbüntetéseket és ennek tulajdontható, hogy a mostanában pénzbírságra ítélték, anyagilag eléggé érzik a pénzügyi törvény ezen intézkedését.

Külföldi orvosok tanulmányutja Jugoszláviában

A vendégek öttagú csoportja Novisadon

A népszövetségi ligák egészségügyi osztálya tanulmányutat rendez az S. H. S. királyságba. A külföldi orvosok több csoportba osztva tekintik meg az országot és annak közegészségi intézményeit. Novisadra öt külföldi orvos érkezett kedden este a beogradi gyorsal. Novisadra dr. M. F. Cuisset, dr. L. H. Prathrenon francia orvosok, dr. James Fenton angol, dr. Zaphirelles görög orvosok és dr. Donhofer Károly magyarországi (Baja) megyei főorvos jöttek.

A külföldi vendégek tegnap délelőtt az egészségügyi palotát tekintették meg, ahol dr. Markovics Lázár egészségügyi felügyelő kalauzolta őket és ismertette meg velük az egészségügyi felügyelő-ség munkáját. Délben Novisad város bankettet adott a vendégek tiszteletére délután pedig résztvettek az ingyenes egészségügyi előadáson.

A külföldi orvosok ma Verbászra utaznak, ahol a cukorgyárt tekintik meg, onnan azután Nádalfra mennek, hogy a falusi egészségügyi propagandát megismerjék. Pénteken a nagyobb novisadi gyárakat fogják megtekinteni így a Kulpin konzervgyárat, a térsztagyárat, a Kamendin szérumgyárat stb. Szombaton délután Mitrovicára utaznak a külföldi orvosok, onnan pedig Osijekre és Zagrebba.

Egy utazási iroda, amely az utasokra utazik

Egy szegény munkásember megdézsmálása

A Mojszovics-féle cukorgyár egyik szegény munkása feljelentést tett a rendőrségen, hogy a Bauer-féle főtéri utazási iroda megdézsmálta a munkásember Németországba akart utazni s elvitte utlevelét Bauer utazási irodájába, hogy utlevelére német vizumot és osztrák átutazási vizumot szerezzen. Az utazási irodák t. i. vizumszerzéssel is foglalkoznak s a rendes vizumdíjon kívül bizonyos honoráriumot is számítanak fel. Ezek között nagyon tisztességes és szolid vállalatok vannak, amelyek épen csak a legminimálisabb önköltségeket számítják fel. A Bauer-iroda nem akar ebbe a kategóriába tartozni. Amikor a munkásember elvitte az utlevelét, a Bauer-iroda elvállalta a vizum megszerzését 70 dinár honoráriumért. Közben eltelt három hét s amikor a munkás eljött az utleveléért az irodában azt mondták, hogy a német vizumot nem lehetett megszerezni, mert még valami iratokat kell

beszerezni a munkáskamarától. Ezt persze az iroda már akkor tudta, amikor először vitték oda az utlevelét, tehát az utlevelét csak azért fekdött ott, hogy meg lehessen zsarolni a szegény embert. Ez azután tényleg meg is szerezte a szükséges okmányokat s mire végül megkapta a vizumokat, az utazási iroda 150 dinárt követelt a rendes vizumdíjakon kívül. A munkásember most Mátics kapitánynál keresi az igazságát.

A Backmann-Vértési ügy a bíróságon

A törvényszék elutasította Backmann anyósát keresetével — Hogyan került dr. Vértési Izsó váltója Backmann Jakabhoz?

Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy Backmann Jakab novisadi gyógyszerész feljelentést tett Vértési Béla budapesti gyógyszerész ellen, azon a címen, hogy ez Backmann pénzét a tőzsdén eljásztotta. Backmann feljelentése szerint Vértési Béla erre két 130.000 dinár értékű váltót adott át neki tartozásai részbeni fedezésére. A váltók azonban Vértési atyjáé Vértési Izsó dr. becskeréki orvosé voltak, aki azokat Pilscher sentai kereskedőtől kapta tartozásai fedezésére.

Backmann Jakab a két váltó tanyósának dr. Kármán János özvegyének adta, aki a lejáratkor felszólította Pilschert, hogy fizessen, ez azonban nem volt hajlandó Kármánéknak fizetni, mivel ő dr. Vértési Izsónak tartozott. Kármán Jánosné erre perelte Pilschert a novisadi törvényszéken, amely tegnap tárgyalta az ügyet.

A tárgyaláson dr. Vértési Izsó becskeréki orvos, Vértés Béla gyógyszerész atyja azt vallotta, nem ő adta át a kétvál-

tót Backmann Jakabnak sőt nem is tudott arról, hogyan és miképpen jutottak ezek Backmannhoz, akivel ő semilyen összeköttetésben nem állott. Fiát sem hatalmazta fel arra, hogy a váltókat tartozásai fedezésére fordítsa. Vértési Béla szerint neki Backmann Béla nem gyógyszerész vásárlásra adta a pénzt, hanem azért, hogy a tőzsdén játsszon vele. Backmann most ilyen módon szerette volna visszakapni a tőzsdén elvesztett pénzt.

A törvényszék, miután beigazolást nyert, hogy a váltót nem dr. Vértési Izsó adta át Backmannnak forgatás végett, elutasította keresetével dr. Kármán János özvegyét, mert Pilscher nem neki, hanem dr. Vértési Izsó becskeréki orvosnak tartozik kifizetni a 130.000 dinárt.

A tárgyaláson nem tisztázták azt, hogy került dr. Vértési Izsó váltója Backmann Jakabhoz, mivel ez nem tartozott a mai tárgyalás elé; ezt legfeljebb egy másik per tisztázhatná.

Kitüntették az 1908. évi zagrebi nagyszerb hazaárulási per vádlottjait

A Délbácska munkatársa beszélgetést folytatott Lukač Vászával, a hazaárulási per Novisadon élő egyik vádlottjával

Szinte az elmúlt év látom az 1908. év sötét ab-zolutizmus korszakát. Közvetlenül a boszniai annexió után a bécsi kamarilla utasításai alapján indult meg a szerbek elleni üldözések az egész volt monarchia területén. A horvátok ellenszenv a szerbek iránt a bécsi politika malmára hajtotta a vizet s mintegy varázslásra kezdődött a nagy hajszá, amely sok ártatlan ember életébe került. Horvátországban akkoriban Rauch Pál báró ült a báni székben, akit az osztrák külügyminiszter arra szemelt ki, hogy a nagy akció megindítsa. Hazaárulókat kellett gyártani. Olyan embereket bebörtölnözní, akik hazafias érzésük miatt vesélyeztettek a bécsi kamarilla politikai céljait takarni és palástolni az annexió fölötté keletkezett általános felzúdulást.

És megcsinálták a nagyszerb hazaárulási vádat. Súlyos anyagi áldozatok árán „koronatanura” is tetiek szert és Nasztics Györgye szerb újságíró vállalta az „agent provocateur” szerepét.

Ő volt az, aki a hamis anyagot szolgáltatja a nagy per megindítására. Ő volt az, aki állítólag tevékenyen résztvevett a „Narodna Odbrana” titkos ülésén, amelyen a később letartóztatott vádlók akcióba lépését határozták volna el. Bombákat csempésztetett be a vádlottak házaiba, ahol adott jelre a csendőrség találta meg őket.

A vizsgálat megindítása

Rauch báró intézkedésére megindult a vizsgálat. Százszámra cipelték be a szerb „hazaárulókat” a zagrebi törvényszék börtönébe. Az egész országot detektívek és csendőrök árasztották el és jaj annak a szerbnek, akinél véletlenül Péter király fényképe került elő az almárumból. A hónapokig tartó vizsgálat után végül 54 vádlott maradt bebörtönözve, közöttük Pribicevics Szvetozár, Pribicevics Valerian és Adam, neves politikusok és újságírók, papok és kereskedők. Az utóbbiak nagyrésze azért került börtönbe, mert a horvátokat „sokácoknak” gunyolta, mely megjegyzés az akkori fogalmak szerint teljesen kimerítette a hazaárulás kritériumát. Sokan azért lettek bezárva, mert piros-kék fehér színű poharakból itták a jó horvát bort. Ez volt a „nagyszerb propaganda”.

A hazaárulási per végül a bíróság elé került Teljes 7 hónapig tartott a tárgyalás, 20 védő védte a vádlottakat 800 tanu vonult el a bírói emelvény elé. A törvényszék végül súlyos, 5—15 évig terjedő börtönbüntetéssel sújtotta a vádlottakat, 1909. októberében azonban Ferenc József király amnesztiát adott és a vádlottak majdnem 2 évi fogság után szabadlábra kerültek.

Alexandar király most emlékezett meg a még életben lévő mártirokról és valamennyi vádlottnak

a fehér sasrend V. osztályát

adományozta.

A kitüntettek között van Lukač Vászánovisadi kereskedő is, aki ezidőszent a Kelemen és Társai villanyfelszerelési üzlet társtulajdonosa.

Munkatársunknak alkalma volt beszélni Lukač Vászával, aki érdekes visszaemlékezéseket közölt munkatársunkkal.

— Annak idején a horvátországi Vrginmoston volt fűszerüzletem — meséli Lukač és politikával egyáltalán nem foglalkoztam. Egy nyári napon betoppant az üzletembe egy zagrebi detektív és szó nélkül a közházára vitt, ahol már többen várakoztak, csendőröktől körülvéve. Azt mondták, hogy hazaáruló vagyok és Zagrebba fognak szállítani. El is vittek másnap, és a zagrebi törvényszék fogházában helyezték el. Egmás után szállingoztak a hazaárulók s nemsokára vagy százan voltunk együtt. Idővel azután néhányan kiszabadultak és összesen ötvennégyen maradtunk együtt.

Tíz napig voltunk vizsgálati fogságban, külön cellákba, gyilkosok és rablók között elhelyezve. Állandóan sürgettük a tárgyalás megtartását s ehégsztrájkot is rendeztünk, míg végül az európai sajtó nyomása folytán megszületett a főtárgyalás. Tarabocchia a törvényszék alelnöke vezette a tárgyalást és Accurti dr. volt az ügyész.

Engem azzal vádoltak, hogy a Narodna Odbránával álltam összeköttetésben és Horvátországban Péter király uralmát akartam inaugálni. Hiába hangoztattam ártatlanságomat, 5 évi börtönrre ítélték.

Kiszabadulásom után

viesszátértem Vrginmostba, de üzletemnek már hire-hamva sem volt. A frankpártiak teljesen összerombolták s 1911-ben sikerült csak újból felépíteni rombadólt otthonomat. A háboru alatt is sok szenvedésen mentem keresztül állandóan kutattak, kerestek nálam, rejtett fegyverek után leskelődtek, végül azután megsokaltam az üldözéseket és bevonultam a hadseregbe. Sikerült a frontot elkerülnöm és a háborut végigszenvadni.

A háboru után visszatértem Vrginmostba, de miután időközben feleségem meghalt, 1919-ben sógoromnak, Gyukics Ljubomirnak meghívására hét gyermekemmel Novisadra költöztem, ahol most értesültem a király kitüntetéséről.

Érdeklődésünkre elmondja még, hogy „hazaáruló” társai közül sokan meghaltak, vagy elesetek a harctéren. Pribicevics Adam ezidőszent a Kosovón gazdálkodik. Valerian és Szvetozár fivéréi pedig Beogradban vannak, a napokban utazik Lukač Beogradba, hogy megköszönje a király kitüntetését. Sokat szenvedett, de ma már csak, mint egy állom vonulnak el szemei előtt a mult borzalmas képei. K. A.

Apollo május 28-án

A KIS CUKROS

Egy csintalan leány története 6 felv.

Főszereplő:

MARY PICKFORD.

Jön!

Jön!

Rodolph Valentino.

Tüntetés Bécsben

A kommunisták összeültek a rendőrséggel

Bécs. A horogkesztesek tegnap este Hernalsbán gyűlést akartak tartani, amit azonban a rendőrség nem engedélyezett.

Amikor a kommunisták tudomást szereztek arról, hogy a horogkesztesek Hernalsbán gyűlést akarnak rendezni, többszáz ember kivonult a horogkesztesek helyisége elé és a gyűlés megtartását meg akarták akadályozni. A járőreket, akikről azt hitték, hogy horogkesztesek, a kommunisták bántalmazták. A rendőrség a tüntetés hírére nagyobb készültséggel vonult ki a helyszínre és a tüntető kommunisták közül néhányat le is tartóztattak és bevitték a legközelebbi rendőrszobába. A rendőrszobába elé kivonultak a kommunisták és ezt közléssel árasztották el. Egy kódarab a betört ablakon keresztül a rendőrszobába repült. A helyzet annyira kritikusnak látszott, hogy a rendőrök kénytelenek voltak elhagyni az orszobát és az ez előtt lévő szabad téren felvették a harcot a kommunistákkal. Így azután sikerült is a tüntetőket visszazoritani, akik erre nagyobb csoportban a törvényszék elé mentek, ahol újabb tüntést rendeztek. A tömeget itt már lovasrendőrök várták és igyekeztek a kommunistákat visszazoritani. Az utcai harc során több lövés is eldőrdült aminek azonban nem volt egyetlen áldozata sem.

Jelentkezzenek a szegények!

Az Ingenyenyer-egyesület felhívása

Azok a szegények, akik a szombati kenyérosztásban részesülni akarnak, jelentkezzenek legkésőbb péntekig, f. hó 29-éig Kohn Gyula József nagykereskedő házában, Kralja Aleksandra-utca 11.

A kenyérosztás ugyanott lesz szombaton, f. hó 30-án délután 5—6 óráig.

Ma van Elinor Glynn világ-hírű regényének,

a „Három hét”-nek szenzációs bemutatója a Korzó Mozgóban és Kertben

hez jutván, az egyetek egymás letörésére jobb híján, újra hozatnak majd néhány fizetett játékos. Ennek az átkát pedig a novisadiak előtt azt hiszem fölösleges ismételgetnem.

Államatörök itt is vannak. De ezek nincsenek elkényeztetve. Sőt ellenkezőleg. Igaz, hogy itt talán a kínálat is nagyobb, de annyi bizonyos, hogy ezek itt szerénységükkel és úri viselkedésükkel úgy a pályán mint a magánéletben mintaképül szolgálhatnak bárkinek.

Az államatörök nem dicsőség, hanem kényszer. A játékaért pénzt fogad el az, akinek a keresete nem elég a rendes megélhetéshez. Aki eleget keres és még ezen felül pénzt is elfogad, az közönséges profi, aki csak ártalmára van a csapatnak. Nyugtalan, összeférhetetlen, csak kimondott profi csapatban lehet használni szerződéssel megfegyelmezve. Másfelőlben fegyelmezetlen és ártalmas a csapat szellemére. Nem ülnek állandóan kávéházban. És másról is tudnak beszélni, nemcsak a futballról. — A múlt héten Nyíregyházán egy Byron ünnepély volt. A budapesti egyetem egyik lektora tar ott kétórás előadást a nagy angol költőről, angol, magyar nyelven vegyesen. A közönség között egy csomóban ott volt az ál és valódi amatőr futballisták egy nagy serege. A legnagyobb érdeklődéssel hallgatták az elvont tanulmány idegenszerű fejtegetéseit. A végén átszellemülve úgy tapsoltak, mintha legalább is valaki kapásból egy 30 méteres gölt rúgott volna. (a. d.)

Elhallgattak a beogradi lapok a csütörtökre tervezett Novisad—Beograd válogatott mérkőzéssel. Ezen a napon ugyanis a Jugoszlavia játszik az „Old Boy” svájci csapattal.

MÁJUS

28

Csütörtök

Küldje be előfizetését!!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátralebent levő előfizetőinket és viszont-elárulóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni sziveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel

„Délbácska” kiadóhivatala.

— **Könyvujdonság.** Most jelent meg: Léh Jakab, Imádságos- és énekeskönyv német nyelven. (440 ének, kottákkal). Bachinger István könyvkereskedésében (Nyegoseva-ut. 14. a zárdával szemben) kapható.

— **Gépésztanfolyam.** A szubotícai gőzkazán felügyelőség (dr. Sudarevics utca 10.) június 1-től július végéig ingyenes tanfolyamokat tart gőzgépek gépészei és fűtői részére, a szociálpolitikai miniszterium 164/1925. számú rendelete értelmében. Aki beakar iratkozni a tanfolyamra, az június 5-ig jelentkezzen a fenti felügyelőségénél.

DUNA VIZÁLLÁSA

Május 11-én reggel	—	404
Május 12-én	—	403
Május 13-án	—	398
Május 14-én	—	394
Május 15-én	—	392
Május 16-án	—	391
Május 17-én	—	394
Május 18-án	—	399
Május 19-én	—	405
Május 20-án	—	414
Május 21-én	—	422
Május 22-én	—	428
Május 23-án	—	433
Május 24-én	—	435
Május 25-én	—	438
Május 26-án	—	437
Május 27-én	—	433

— **Gépész és fűtővizsga.** A lokomobil gépészek és stabil-fűtők legközelebbi vizsgája június 14-én lesz. A vizsgát megelőző tanfolyamok június 9-én kezdődnek Becskerekben, e napon minden jelöltnek már ott kell lenni. A jelölteknek a következő okmányokat kell magukkal vinni: 1) születési bizonyítvány, 2) erkölcsi bizonyítvány, 3) bizonyítvány arról, hogy a jelölt hat hónapot dolgozott már gőzgép mellett, ezt a bizonyítványt a gőzgép tulajdonosa állítja ki, a községi előljáróság pedig láttatja. Ezen a vizsgán kívül még július 4-én lesz vizsga.

Tőzsde

A dinár árfolyamai

Bécs	1197.50	Prága	56.45
Budapest	1194.—	Trieszt	—

Zürich, 1925 május 27.

Beograd	8.65	Berlin	123.—
Páris	26.85	Bécs	0.0072
London	25.14	Budapest	0.0072
Newyork	517.—	Prága	15.35
Brüsszel	25.65	Bukarest	2.45
Milano	21.55	Szofija	3.70
Amsterdam	207.75	Szaloni	8.90

Newyorki tőzsde

1925 május 27, 10 óra

Beograd	169.25?	Prága	296. ³ / ₈
London	486. ³ / ₈	Berlin	2380.—
Páris	500.—	Bécs	14.—
Milano	396.50	Budapest	14.—
Zürich	1935.50	Bukarest	47.—
Brüsszel	—	Amsterdam	—

Chicago terménytőzsde

1925 május 27, 10 óra

Buza		Tengeri	
Május	172. ¹ / ₈	Május	116. ³ / ₈
Július	161.75	Július	117. ⁷ / ₈
Szeptember	155.75	Szeptember	117.50

Irányzat: buza szilárd; tengeri szilárd (Avala)

Novisadi terménytőzsde

1925 május 27. (Hivatalos jegyzések)

Tengeri	
bácskai	kötés 188-190, 2100 mm
bácskai tiszai hajó	kötés 205, 500 mm
bánáti tiszai hajó	kötés 205, 3000 mm
Buzalisz	
bácskai nullás gg	kötés 700, 100 mm
bácskai nullás g	kötés 700, 100 mm
bácskai 2.kenyérlisz	kötés 655, 100 mm
bácskai 5.kenyérlisz	kötés 600, 100 mm
bácskai 6.kenyérlisz	kötés 550, 100 mm

Irányzat: változtatlan

Szerkesztésért felel: TOMAN SANDOR

Kiadó: „DÉLBÁCSKA” lapkiadóvállalat

Piaci árak május 27-én:

Vágómarha la	—	11.50
Borju	—	18.—
Sertés	—	16.—
Malac 4—6 hetes	—	—
Bárány	—	12.—
Vágott hal	—	40.—
Hal	—	25.—28.—
Hal, apró	—	13.—15.—
Hizott lud	—	20.—22.—
Sovány lud párja	—	170.—200.—
Kacsa párja	—	90.—
Pulyka kiló	—	17.—
Csirke, rántani való	—	40.—50.—
Tojás	—	1.—
Muhar széna	—	1.—
Szalma	—	—50

Apró hirdetések.

FŐZNI TUDÓ MINDENES leány felvétetik. Cim megtudható e lap kiadóhivatalában.

HIRDETÉSEK

FOJT NOVI SAD,
Njegoševa ul. (volt Andrássy u.) 9.
Olcsó szalmakalapok
nagy választékban.
Viszont eladók
fordulijának bizalommal cégemhez
Tanuló leány felvétetik.

ÖSSZECSUKHATÓ

KERTISZÉREK

kaphatók és egyéb polgári butorok

Lenkey asztalosnál

NOVISAD,
Uzspenzka u. 12. szám.
806—1—8

Mérlegképes főkönyvelő

vállal mérlegkészítést, könyvlefedtetést, elhanyagolt könyvek rendbehozását, üzletek, vállalatok liquidálását, állandó órákönyvelést s a könyvvitelnek gyakorlati tanítását.
818 Cim a kiadóban. 1-8

A gyönyörű szép Adria partján

Selce dalmáciai fürdőhely, Cirkvenica mellett
Egész Dalmáciában jóhírnévként örvendő

Pension-Hotel „ROKAN”

Elsőrendű szobák. — Kitűnő ellátás (lakás beleértve) napi 85 dinárért.

Saját modern tengeri fürdő a szálloda közelében. Közvetlen hajóközlekedés Susak—Selce között. — Prospektusokat díjtalanul küld

AL. BERANEC, tulajdonos.

Figyelem! Vadászok! Figyelem!

Mielőtt fegyvert vagy bármilyen e szakmába eső árut akar venni, vagy javítást eszközölni, forduljon teljes bizalommal cégemhez.

Nagy raktár mindenféle fegyver és felszerelési, sport és műszaki árukban, modernül berendezett műhelyekben mind e szakmába vágó javításokat, u. m. cső és távcső szerelések, új agy készítését és barmitást jótállás mellett elvállalok, vadásztársaság tagjainak nagy árendérmény. Királyi löporeladás! Nagyban és kicsinyben. Árjegyzéket bérmentve küld

IRSAY JÓZSEF

fegyverműves, sport és műszaki áruk kereskedése
PETROVARADIN, Jelašićeva ul. 43.

Alkalmi vétel.

Novisad legforgalmasabb utcáján, új ház (13 évig adómentes) forgalmas trafikál és több vendégszobával, teljes berendezéssel, családi okok miatt eladó. Vétel esetén azonnal átvehető. Cim:

„Schmolka” hirdetőirodában
Novisad, Futoski put 2.
939—1 3

Vendéglőkbe vagy mozikba

különösen alkalmas jókarban levő villany zongora-orchester

81 drb. kottával jutányosan eladó. Mint kézi zongora is használható. Bővebbet Adám hirdetőiroda trg Oslobodjenja l. em.

Fotografiai műteremmé

alakítható helyiséget 1 szobakonyha lakással keresek a Futaki-utcában. A lakás esetleg a műterem közelében is lehet. Cim: Adám hirdető irodában, Trg Oslobodjenja l. emelet. 957-1

Egy jó házból való fiú pikolóknak

azonnal felvétetik. Bővebbet Adám hirdetőiroda trg Oslobodjenja l. em.

Objava.

1. Školskom Odboru u N. Sadu potrebno je 800 kub. metara tvrdih, prvoklasnih drva. Oferte podneti Školskom nadzorniku do 15. juna ove godine.

2. Školski Odbor u N. Sadu opravljaje sve školske zgrade u N. Sadu i salašima. Pozivaju se majstori, da podnesu ponude u zatvorenom pismu Školskom Nadzorniku do 15. juna o god.

Uslovi se mogu videti kod nadzornika.

1-2 Školski Odbor.

Munkás-lányokat

felvesz a

Fésűgyár r. t. (A gázgyár mögött.)

Munkásnők

felvétetnek az

Első Novisadi Szappangyárba.

964—1—1

Gyermekeleány

lehetőleg perfekt német, felvétetik

BERKOVITS

Prva Jugoslovenska Kemička Fabrika Novisad (Limán, téztagyár mellett.)

Kifutó fiu

felvétetik június 1-re. — Cim:

„Faust” hirdetőiroda
Novisad, Kralja Alexandra 12.
952—1—2

Állást keres

nős ember, akinek évek hosszú során át szerzett nagy gyakorlati ismeretei vannak a mezőgazdaság, tejgazdaság és sertés hizlalás terén. Ajánlatokat kérek „Jó gazdálkodó” cím alatt e lap kiadóhivatalába küldeni.
913—1—3

ÉJJELI ŐR

felvétetik a

Prva Jugoslovenska Kemička Fabrika-nál, Novisad (Limán, a Téztagyár mellett.)
Jelentkezés személyesen.